

Instruks for innsamling av DNA fra bjørn, for elgjaktlag og andre

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt (www.rovdata.no)

Versjon 25.09.2019

Denne instruksen gjelder for elgjaktlag og andre personer, uten tilknytning til SNO, som samler inn skit og hår fra bjørn.

Overvåking av bjørn

For å få en bedre oversikt over bestandsstørrelsen av bjørn i Norge har det fra 2006 vært samlet inn skit og hår fra bjørn gjennom det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt. Prøvene samles inn av både publikum, blant annet elgjegere under elgjakt, og av Statens naturoppsyn (SNO) som en del av deres ordinære arbeid med registrering og overvåking av rovvilt. Innsamlede prøver skal DNA-analyses på individnivå for å få et anslag på antall bjørner i ulike områder. Mer informasjon om overvåking av bjørn, instruks og resultater kan leses på rovdata.no.

Skitprøver

- Til prøvetakingen av skit brukes det rene plastposer.
- Ved prøvetaking av skit tas det en del tilsvarende omtrent en tommelfinger i størrelse.
- For ikke å forurense prøven skal en kvist eller tilsvarende brukes for å ta prøven og legge denne over i en plastpose, eller posen kan vrenses over en del av skiten.
- Det skal kun tas en prøve fra hver skit. Resterende del av en skit som det er tatt prøve fra skal markeres med for eksempel en pinne som stikkes ned i skiten. Dette for å hindre at det blir tatt flere prøver av samme skit.
- Lever prøven så snart som mulig til Statens naturoppsyn. Skitprøvene må holdes kjølig, eller fortrinnsvis fryses, fram til overlevering.

Hårprøver

- Ved funn av bjørnehår må flest mulig hår samles fra hvert sted. Dette fordi en er avhengig av at hårene har røtter for å kunne påvist DNA.
- Hår fra antatt ulike individer må ikke legges i samme papirkonvolutt.
- Hårprøven skal ivaretas i en papirkonvolutt i romtemperatur.

Innsending

Prøvene skal leveres til SNO fortløpende, eller så raskt som praktisk mulig. Den absolutt siste frist for overlevering av prøvene er **10. november**. Fristen for overlevering må holdes for at oppdragstaker skal kunne analysere og rapportere

resultatene innen rapporteringsfristen som er satt til 1. april året etter innsamling. Prøver som ikke leveres innen fristen vil derfor ikke bli analysert.

For alle prøver skal det noteres opplysninger om:

- Dato.
- Funnsted (navn + koordinater). Nøyaktig posisjon på funnsted for prøven må registreres, enten i felt eller i ettertid ved overlevering av prøven til SNO.
- Kommune.
- Finner (navn + telefonnummer).

Oversikt over regionalt rovviltansvarlige og rovviltkontakter i SNO finnes på Miljødirektoratets nettsider:

<https://www.miljodirektoratet.no/om-oss/miljodirektoratets-organisasjon/statens-naturoppsyn/kontakt-statens-naturoppsyn/>